

Laudatio Fruinprijs 2021

Geachte aanwezigen,

De jaarlijkse uitreiking van de Fruinprijs voor de beste Leidse MA scriptie geschiedenis, begin september, tijdens het openingscollege aan het begin van het nieuwe academische jaar is voor medewerkers misschien wel het meest gewaardeerde publieke ritueel van onze opleiding geschiedenis – niet alleen horen we in de jaarlijkse laudatio de variëteit aan onderwerpen waarmee onze studenten zich in de laatste fase van hun studie bezig houden, ook laten we, door een prijs uit te reiken aan één van de in dat jaar geschreven scripties, zien wat wij, als opleiding, écht belangrijk vinden als het aankomt op goed scriptieonderzoek in onze masteropleiding. Dat de uitreiking nu voor het tweede jaar op rij niet op het gebruikelijke moment doorgang heeft kunnen vinden, is iets dat we denk ik allemaal jammer vinden. Wellicht zal een toekomstige Leidse Geschiedeniscriptie over de geschiedenis van de Coronapandemie in 2020 en de daaropvolgende jaren hier nog een voetnoot aan kunnen wijden – maar wij vonden het als Fruinprijscommissie belangrijk om de prijs, zij het in aangepaste vorm, toch formeel uit te reiken, en om toch een officiële *laudatio* uit te spreken. Want, corona of niet, studenten studeren, en scripties worden geschreven – sterker nog: er worden ook tijdens de pandemie ontegenzeggelijk heel *mooie* scripties geschreven – hoezeer studenten ook te lijden hebben gehad van archieven die niet bereikbaar waren, en plekken die niet bezocht konden worden.

De jury van de Fruinprijs kon dit jaar kiezen uit elf genomineerde scripties, met de gebruikelijke breedte aan onderwerpen, en de gebruikelijke variatie in plaats en tijd. Als we de genomineerde scripties chronologisch ordenen, beginnen we bij **Mounir el-Badri** die een scriptie schreef over de receptie van de Maghreb in Nederlandse teksten uit de zeventiende en achttiende eeuw getiteld ‘Knowing the Turkish Rovers’. **Jessica den Oudsten** schreef een scriptie over de integratie, assimilatie en sociale mobiliteit van de nakomelingen van Noorse en Deense immigranten in het Amsterdam van de late zeventiende en achttiende eeuw. **Floris de Krijger** onderzocht hoe geracialiseerde vooroordelen over de ‘werklust’ en ‘luiheid’ zich ontwikkelden in het koloniale Nederlands Indië van de late negentiende eeuw. **Jan Becker** schreef met ‘Faith and Incurable Disease’ een scriptie over de manier waarop missionarissen

in het Grote Merengebied in Afrika omgingen met de epidemie van de slaapziekte die deze regio in de vroege twintigste eeuw trof. **Sjoerd Kompier** maakte een zeer gedegen reconstructie van de koloniale context van het antropologische veldwerk van Sjoerd Hofstra bij de Mende in Sierra Leone in de jaren dertig van de twintigste eeuw. **Mechteld Visser** werd genomineerd voor een scriptie over landschap, natuur en natie in Jac. P. Thijsses Verkade-albums, die verschenen in de decennia voor de Tweede Wereldoorlog. **Michiel Smit** schreef een scriptie over de Nederlandse militaire ethiek tijdens de Indonesische dekolonisatieoorlog die ingaat op het rechtsbewustzijn van soldaten ten aanzien van extreem geweld. **Pepijn Roos** schreef een scriptie over de naoorlogse opvang van vluchtelingen door Nederlandse non-gouvernementele organisaties tussen 1945 en 1952.

Nu heb ik acht scripties genoemd, en er nog drie onvermeld gelaten. Dit heeft een reden. de jury heeft ervoor gekozen om dit jaar aan twee van de genomineerde scripties een eervolle vermelding toe te kennen. Een eerste **eervolle vermelding** is er voor de scriptie van **Patrick van der Geest**, getiteld *The Banker's Banker. Hope & Co and the Credit Crisis of 1772-1773*. Door het zeer gedegen onderzoek dat aan deze scriptie ten grondslag ligt, en de complexe materie die behandeld wordt vond de jury deze scriptie exemplarisch. De tweede **eervolle vermelding** vinden we vijftien jaar verderop in de tijd, voor de scriptie van **Friso van Nimwegen**, die in een scriptie getiteld 'Prinsgezinder dan de Prins' inging op het burgerlijk orangisme en Oranjesociëteiten in de politiek in de jaren 1787 en 1788. De jury vond het historische handwerk in deze scriptie van noemenswaardige kwaliteit.

Maar er is maar één winnaar. En de winnaar van de Fruinprijs 2021 is de auteur van een scriptie die volgens de jury opviel door de originele benadering van een origineel onderwerp. Het is – en dat lijkt me de moeite van het vermelden waard – voor het eerst in de geschiedenis dat de Fruinprijs gewonnen wordt door een scriptie die gaat over Suriname. Maar het is niet zomaar een scriptie over Suriname. Het is een scriptie die gaat over een spoorlijn die nooit geheel werd voltooid, die door velen wordt beschouwd als een mislukking, en waarvan vrijwel geen enkel zichtbaar spoor resteert: de Lawa-spoorlijn, aangelegd in 1903, gesloten in 1987, en daarna grotendeels opgebroken. De kracht van deze scriptie is dat het deze spoorlijn vertrekpunt neemt om een beeld te schetsen van allerlei aspecten van het leven in Suriname die je normaal niet zo snel in beeld krijgt, zoals de rol van de spoorlijn in het zorgsysteem, in het toegankelijk maken van onderwijs van goede kwaliteit, voor recreatie, en als bron van inkomsten. De scriptie is daarmee een wat de jury betreft voorbeeldige exponent van het paradigma van de *Alltagsgeschichte* – een benadering die eind vorige eeuw in Duitsland

ontstond. Wat de jury bijzonder aansprak was de combinatie van historische methodes die werd gebruikt om tot de reconstructie te komen: niet alleen archiefmateriaal, kranten en andere geschreven bronnen vormen de basis van deze scriptie, maar ook fotomateriaal, en een serie van interviews die vervolgens verwerkt werden via coding software – het is daarmee, methodologisch niet alleen een heel rijke scriptie, maar door het gebruik van *oral history* en *digital humanities* technieken ook een scriptie die laat zien hoe je als historicus in 2021 naast het traditionele handwerk ook echt innovatieve technieken tot je beschikking hebt om hoogwaardig, kwalitatief onderzoek te doen.

Het heeft geresulteerd in een prachtige scriptie, en een meer dan terechte winnaar van de Fruinprijs 2021. De Fruinprijs 2021 is gewonnen door **Nynke Anna van der Mark** met de scriptie *Steam and Steel in Suriname. A Socio-Economic Analysis of the Lawa Railway, 1903-1987*, begeleid door **Peter Meel** en mede beoordeeld door Gert Oostindie. Namens de Jury wil ik jou, Nynke Anna, en je begeleider, Peter, graag van harte feliciteren met dit prachtige resultaat!

De Jury van de Fruinprijs 2021:

Dr. Miko Flohr (voorzitter)

Dr. Maartje Janse

Dr. Jasper van der Steen